A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (első tanács)

2011. július 13.*

A T-45/07. sz. ügyben,

az **Unipetrol a.s.** (székhelye: Prága [Cseh Köztársaság], képviselik: J. Matějček és I. Janda ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: M. Kellerbauer, Bottka V. és O. Weber, később: M. Kellerbauer, Bottka V. és V. Di Bucci, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/F/38.638 – „butadién gumi és polimerizációs emulzióval előállított butadién-sztirol gumi”-ügy) 2006. november 29-én hozott C (2006) 5700 végleges bizottsági

* Az eljárás nyelve: angol.

határozatnak az Unipetrol a.s. tekintetében való megsemmisítése, illetve másodlagosan a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása iránti keresete tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (első tanács),

tagjai: F. Dehousse elnökként eljárva (előadó), I. Wiszniewska-Białecka és N. Wahl bírák,

hivatalvezető: K. Pocheć tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. október 20-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 Az Európai Közösségek Bizottsága a (COMP/F/38.638 – „butadién gumi és polimerizációs emulzióval előállított butadién-sztirol gumi”-ügy) 2006. november 29-én hozott C (2006) 5700 végleges határozatban (a továbbiakban: megtámadott határozat)

megállapította, hogy számos vállalkozás megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését és az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás 53. cikkét, amikor a fent említett termékek piacán kartellben vett részt.

2 A megtámadott határozatnak az alábbi vállalkozások a címzettjei:

– a Bayer AG, székhelye: Leverkusen (Németország);

– a The Dow Chemical Company, székhelye: Midland, Michigan (Egyesült Államok) (a továbbiakban: Dow Chemical);

– a Dow Deutschland Inc., székhelye: Schwalbach (Németország);

– a Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH (korábban Dow Deutschland GmbH & Co. OHG), székhelye: Schwalbach;

– a Dow Europe, székhelye: Horgen (Svájc);

– az Eni SpA, székhelye: Róma (Olaszország);

– a Polimeri Europa SpA, székhelye: Brindisi (Olaszország) (a továbbiakban: Polimeri);

– a Shell Petroleum NV, székhelye: Hága (Hollandia);

– a Shell Nederland BV, székhelye: Hága;

– a Shell Nederland Chemie BV, székhelye: Rotterdam (Hollandia);

– az Unipetrol a.s., székhelye: Prága (Cseh Köztársaság);

– a Kaučuk a.s., székhelye: Kralupy nad Vltavou (Cseh Köztársaság);

– a Trade-Stomil sp. z o.o., székhelye: Łódź (Lengyelország) (a továbbiakban: Stomil).

3 A Dow Deutschland, a Dow Deutschland Anlagengesellschaft és a Dow Europe társaságokat – közvetlenül vagy közvetetten – teljes egészében a Dow Chemical irányítja (a továbbiakban együttesen: Dow) (a megtámadott határozat (16)–(21) preambulumbekezdése).

4 Az Eni tevékenységét az érintett termékek tekintetében kezdetben az Eni által közvetetten, az EniChem SpA leányvállalatán keresztül (a továbbiakban: EniChem SpA) irányított EniChem Elastomeri Srl biztosította. 1997. november 1-jén az EniChem Elastomeri egyesült az EniChem SpA-val. Az Eni 99,97%-os ellenőrzést gyakorolt az EniChem SpA felett. 2002. január 1-jén az EniChem SpA átruházta a stratégiai vegyipari tevékenységét (beleértve a butadién gumihoz és a polimerizációs emulzióval előállított butadién-sztirol gumihoz kapcsolódó tevékenységet) a 100%-os tulajdonában álló leányvállalatára, a Polimerire. Az Eni 2002. október 21. óta közvetlenül és teljes

mértékben ellenőrzi a Polimerit. 2003. május 1-jén az EniChem SpA a nevét Syndial SpA-ra változtatta (a megtámadott határozat (26)–(32) preambulumbekezdése). A Bizottság a megtámadott határozatban az „EniChem" megnevezést használja az Eni tulajdonában álló valamennyi társaság vonatkozásában (a továbbiakban: EniChem) (a megtámadott határozat (36) preambulumbekezdése).

5 A Shell Nederland Chemie a Shell Nederland leányvállalata, amely utóbbit magát teljes egészében a Shell Petroleum irányítja (a megtámadott határozat (38)–(40) preambulumbekezdése).

6 A Kaučukot 1997-ben hozták létre, a Kaučuk Group a.s. és a Chemopetrol Group a.s. egyesülését követően. 1997. július 21-én az Unipetrol megszerezte az egyesült vállalkozások valamennyi eszközét, jogát és kötelezettségét. A Kaučuk az Unipetrol 100%-os tulajdonában áll (a megtámadott határozat (45) és (46) preambulumbekezdése). A megtámadott határozat szerint egyébként a Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező Tavorex s.r.o. (a továbbiakban: Tavorex) képviselte 1991 és 2003. február 28. között az export tekintetében a Kaučukot (és elődjét a Kaučuk Groupot). A megtámadott határozat szerint továbbá a Tavorex 1996 óta képviselte a Kaučukot a Szintetikus Gumi Európai Szövetségének találkozói során (a megtámadott határozat (49) preambulumbekezdése).

7 A megtámadott határozat szerint a Stomil közel 30 éven keresztül, legalább 2001-ig képviselte a Chemical Company Dwory S.A. (a továbbiakban: Dwory) lengyel gyártót az exporttevékenységei során. A megtámadott határozat szerint továbbá a Stomil képviselte a Dworyt 1997 és 2000 között a Szintetikus Gumi Európai Szövetségének találkozói során (a megtámadott határozat (51) preambulumbekezdése).

8 A jogsértés időtartama (a Bayer, az Eni és a Polimeri esetében) 1996. május 20. és 2002. november 28. között, (a Shell Petroleum, a Shell Nederland és a Shell Nederland Chemie esetében) 1996. május 20. és 1999. május 31. között, (a Dow Chemical

esetében) 1996. július 1-je és 2002. november 28. között, (a Dow Deutschland esetében) 1996. július 1-je és 2001. november 27. között, (az Unipetrol és a Kaučuk esetében) 1999. november 16. és 2002. november 28. között, (a Stomil esetében) 1999. november 16. és 2000. február 22. között, (a Dow Deutschland Anlagengesellschaft esetében) 2001. február 22. és 2002. február 28. között, illetve (a Dow Europe esetében) 2001. november 26. és 2002. november 28. között került megállapításra (a megtámadott határozat (476)–(485) preambulumbekezdése és rendelkező részének 1. cikke).

9 Mind a butadién gumi (a továbbiakban: BR), mind a polimerizációs emulzióból előállított sztirol-butadién gumi (a továbbiakban: ESBR) szintetikus gumi, amelyet elsősorban a gumiabroncsgyártásban használnak. E két termék egymással, más szintetikus gumikkal, illetve természetes gumival helyettesíthető (a megtámadott határozat (3)–(6) preambulumbekezdése).

10 A megtámadott határozat által érintett gyártókon kívül más, ázsiai és kelet-európai székhelyű gyártók is értékesítettek korlátozott mennyiségben BR-t és ESBR-t az EGT területén. Egyébként a BR jelentős részét közvetlenül a nagy gumiabroncsgyártók gyártják (a megtámadott határozat (54) preambulumbekezdése).

11 2002. december 20-án a Bayer kapcsolatba lépett a Bizottság szervezeti egységeivel, és kifejezte a BR-re és az ESBR-re vonatkozóan az együttműködésre irányuló szándékát a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alapján. Az ESBR-t illetően a Bayer szóbeli nyilatkozatot tett, amelyben ismertette a kartell tevékenységeit. E szóbeli nyilatkozatot kazettán rögzítették (a megtámadott határozat (67) preambulumbekezdése).

12 2003. január 14-én a Bayer szóbeli nyilatkozatot tett, amelyben kifejtette a kartell BR-rel kapcsolatos tevékenységeit. E szóbeli nyilatkozatot kazettán rögzítették. A Bayer a Szintetikus Gumi Európai Szövetsége BR-bizottságának ülésein készült jegyzőkönyveket is benyújtott (a megtámadott határozat (68) preambulumbekezdése).

13 2003. február 5-én a Bizottság azon döntéséről értesítette a Bayert, hogy bírság alóli feltételes mentességet nyújt számára (a megtámadott határozat (69) preambulumbekezdése).

14 2003. március 27-én a Bizottság az [EK 81. cikk] és [EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3 o.) 14. cikkének (3) bekezdése alapján vizsgálatot folytatott a Dow Deutschland & Co. helyiségeiben (a megtámadott határozat (70) preambulumbekezdése).

15 2003 szeptembere és 2006 júliusa között a Bizottság a megtámadott határozat által érintett vállalkozásokhoz számos információkérést intézett a 17. rendelet 11. cikke és az [EK] 81. cikkben és [EK] 82. cikkben meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 18. cikke alapján (a megtámadott határozat (71) preambulumbekezdése).

16 2003. október 16-án a Dow Deutschland és a Dow Deutschland & Co. találkozott a Bizottság szervezeti egységeivel, és kifejezte az együttműködésre irányuló szándékát az engedékenységi közlemény alapján. E találkozó során sor került a kartell BR-rel és ESBR-rel kapcsolatos tevékenységének szóbeli bemutatására. E szóbeli előadást rögzítették. Egy, a kartellel kapcsolatos dokumentumokat tartalmazó akta is benyújtásra került (a megtámadott határozat (72) preambulumbekezdése).

17 2005. március 4-én a Dow Deutschlandot értesítették arról, hogy a Bizottság 30% és 50% közötti bírságcsökkentésben szándékozik őt részesíteni (a megtámadott határozat (73) preambulumbekezdése).

18 2005. június 7-én a Bizottság eljárást indított, és a megtámadott határozatban címzettként szereplő vállalkozásoknak – az Unipetrol kivételével –, valamint a Dworynak megküldte az első kifogásközlést. Az első kifogásközlést a Tavorexszel szemben is elfogadták, azonban vele nem közölték, mivel a Tavorex 2004 októbere óta felszámolás alatt áll. Az eljárást a Tavorex tekintetében így befejezték (a megtámadott határozat (49) és (74) preambulumbekezdése).

19 Az érintett vállalkozások írásbeli észrevételeket nyújtottak be ezen első kifogásközléssel kapcsolatban (a megtámadott határozat (75) preambulumbekezdése). A Bizottság betekintést biztosított számukra az iratokba CD-ROM formájában, illetve a szóbeli nyilatkozatokba és kapcsolódó iratokba a Bizottság helyiségeiben (a megtámadott határozat (76) preambulumbekezdése).

20 2005. november 3-án a Manufacture française des pneumatiques Michelin (a továbbiakban: Michelin) beavatkozási kérelmet terjesztett elő. 2006. január 13-án írásbeli beadványt nyújtott be (a megtámadott határozat (78) preambulumbekezdése).

21 2006. április 6-án a Bizottság elfogadta a második kifogásközlést a megtámadott határozat címzett vállalkozásaival szemben. Az érintett vállalkozások erre vonatkozóan írásbeli észrevételeket nyújtottak be (a megtámadott határozat (84) preambulumbekezdése).

22 2006. május 12-én a Michelin panaszt terjesztett elő az [EK] 81. és [EK] 82. cikk alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 123., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.) 5. cikke alapján (a megtámadott határozat (85) preambulumbekezdése).

23 2006. június 22-én a megtámadott határozat címzett vállalkozásai – a Stomil kivételével –, valamint a Michelin részt vettek a Bizottság előtti szóbeli meghallgatáson (a megtámadott határozat (86) preambulumbekezdése).

24 A Dwory kartellben való részvételére vonatkozó megfelelő bizonyítékok hiányában a Bizottság úgy határozott, hogy a Dwory vonatkozásában befejezi az eljárást (a megtámadott határozat (88) preambulumbekezdése). A Bizottság úgy határozott továbbá, hogy a Syndial vonatkozásában is befejezi az eljárást (a megtámadott határozat (89) preambulumbekezdése).

25 Egyébként, jóllehet a Bizottság kezdetben két különböző ügyszámot használt (egyet a BR, és egy másikat az ESBR tekintetében) (COMP/E-1/38.637 és COMP/E-1/38.638), az első kifogásközlést követően már csak egyetlen ügyszámot használt (COMP/F/38.638) (a megtámadott határozat (90) és (91) preambulumbekezdése).

26 A közigazgatási eljárás 2006. november 29-én a megtámadott határozat Bizottság általi meghozatalával végződött.

27 A megtámadott határozat rendelkező részének 1. cikke értelmében a következő vállalkozások megsértették az EK 81. cikket és az EGT 53. cikket, amikor a lent megjelölt időszakok során egységes és folyamatos megállapodásban vettek részt, amelynek keretében a BR és az ESBR ágazatában árcélok rögzítésében, ügyfelek nem agresszív megállapodások alapján történő felosztásában, valamint árra, versenytársakra és ügyfelekre vonatkozó érzékeny információk cseréjében állapodtak meg:

a) a Bayer 1996. május 20. és 2002. november 28. között;

b) a Dow Chemical 1996. július 1-je és 2002. november 28. között; a Dow Deutschland 1996. július 1-je és 2001. november 27. között; a Dow Deutschland Anlagengesellschaft 2001. február 22. és 2002. február 28. között; a Dow Europe 2001. november 26. és 2002. november 28. között;

c) az Eni 1996. május 20. és 2002. november 28. között; a Polimeri 1996. május 20. és 2002. november 28. között;

d) a Shell Petroleum 1996. május 20. és 1999. május 31. között; a Shell Nederland 1996. május 20. és 1999. május 31. között; a Shell Nederland Chemie 1996. május 20. és 1999. május 31. között;

e) az Unipetrol 1999. november 16. és 2002. november 28. között; a Kaučuk 1999. november 16. és 2002. november 28. között;

f) a Stomil 1999. november 16. és 2000. február 22. között.

28 A Bizottság a megtámadott határozatban megállapított tények és jogi értékelés alapján bírságot szabott ki az érintett vállalkozásokra, melynek összegét a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatásban (HL 1998. C 9, 3. o., a továbbiakban: iránymutatás), valamint az engedékenységi közleményben foglalt módszernek megfelelően számította ki.

29 A megtámadott határozat rendelkező részének 2. cikke az alábbi bírságokat állapítja meg:

a) a Bayer esetében: 0 euró;

b) a Dow Chemical esetében: 64,575 millió euró, amelyből:

i) 60,27 millió euró tekintetében egyetemlegesen felelős a Dow Deutschlanddal;

ii) 47,355 millió euró tekintetében egyetemlegesen felelős a Dow Deutschland Anlagengesellschafttal és a Dow Europe-pal;

c) az Eni és a Polimeri esetében egyetemlegesen: 272,25 millió euró;

d) a Shell Petroleum, a Shell Nederland és a Shell Nederland Chemie esetében egyetemlegesen: 160,875 millió euró;

e) az Unipetrol és a Kaučuk esetében egyetemlegesen: 17,55 millió euró;

f) a Stomil esetében: 3,8 millió euró.

30 A megtámadott határozat rendelkező részének 3. cikke úgy rendelkezik, hogy az 1. cikkben felsorolt vállalkozások haladéktalanul szüntessék meg az ugyanebben a cikkben meghatározott jogsértéseket, amennyiben ezt eddig nem tették meg, és ezentúl tartózkodjanak az 1. cikkben megállapított jogsértéssel azonos, illetve minden hasonló tárgyú vagy hatású magatartástól vagy gyakorlattól.

Az eljárás és a felek kérelmei

31 A Törvényszék Hivatalához 2007. február 16-án benyújtott keresetlevelével az Unipetrol előterjesztette a jelen keresetet.

32 A Törvényszék elnöke 2009. április 2-i határozatában a tanács egyik tagjának akadályoztatása miatt a tanács kiegészítése céljából N. Wahlt jelölte ki.

33 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (első tanács) a szóbeli szakasz megnyitása mellett döntött.

34 A Törvényszék az eljárási szabályzatának 64. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében felhívta a Bizottságot, hogy nyújtson be bizonyos iratokat. A Bizottság e felhívásnak a megszabott határidőn belül eleget tett.

35 A Törvényszék a 2009. október 20-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és a Törvényszék kérdéseire adott válaszaikat.

36 Az Unipetrol azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozat egészét, vagy legalább az őt érintő részét;

– másodlagosan gyakorolja korlátlan felülvizsgálati jogkörét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

37 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– az Unipetrolt kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

38 Az Unipetrol keresete hét jogalapon nyugszik. Az első jogalap keretében az Unipetrol előadja, hogy a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát követett el annak megítélése kapcsán, hogy az Unipetrol Kaučukban meglévő részesedése tisztán pénzügyi természetű. A második jogalap a Kaučuk önálló piaci magatartásával kapcsolatos nyilvánvaló értékelési hibán alapul. A harmadik jogalap keretében az Unipetrol előadja, hogy a Bizottság egy és ugyanazon magatartást kétszeresen tudott be tévesen. A negyedik jogalap keretében az Unipetrol azt állítja, hogy nincs bizonyíték arra, hogy a Tavorex árrögzítő és piacfelosztó megállapodásokban vett részt. Az ötödik jogalap azon alapul, hogy a Bizottság a Dwory tekintetében elfogadott megoldáshoz képest nyilvánvaló értékelési hibát követett el a Tavorex kartellben való részvételét illetően. A hatodik jogalap azon alapul, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a közösségi versenyjogot a Tavorexszel és az Unipetrollal szemben. A hetedik jogalap azon alapul, hogy a Bizottság nem vette figyelembe az Unipetrol gondatlanságát.

39 Először az Unipetrol által felhozott negyedik jogalapot kell megvizsgálni.

A negyedik jogalapról, amely azon alapul, hogy nincs bizonyíték arra, hogy a Tavorex árrögzítő és piacfelosztó megállapodásokban vett részt

A felek érvei

– Az Unipetrol érvei

40 Az Unipetrol előzetesen a Bizottságra háruló bizonyítási teherre vonatkozó ítélkezési gyakorlatra hivatkozik. Így különösen úgy véli, hogy óvatosan kell kezelni a vállalkozások által az engedékenységi közlemény keretében tett tanúvallomásokat.

41 Ezt követően az Unipetrol először is lényegében azt állítja, hogy a megtámadott határozat kevés konkrét bizonyítékot tartalmaz a Tavorex kartellben való részvételével kapcsolatban. Az Unipetrol különösen a megtámadott határozat (125), (141) és (155)–(159) preambulumbekezdését említi, és úgy véli, hogy az ott szereplő állítások pontatlanok. Sőt ténybeli ellentmondásokat tartalmaznak.

42 Másodszor az Unipetrol vitatja, hogy T. (Tavorex) közvetlenül kartellben vett részt 1999. november 15-én és 16-án. Így különösen előadja, hogy pontatlanok az N. (Dow) kézzel írott feljegyzésein szereplő, Kaučukra vonatkozó számadatok, valamint a Dow nyilatkozatában említett események. Ezzel kapcsolatban az Unipetrol egy táblázatot nyújtott be, amelyben különösen azokat az eltéréseket emeli ki, amelyek két társaság, a Bridgestone és a Michelin vonatkozásában 1999-ben és 2000-ben ténylegesen megvalósult értékesítésekhez képest mutatkoznak. Szerinte más ügyfelek tekintetében is jelentős különbségek vannak. Az Unipetrol ebből arra következtet, hogy e feljegyzések valószínűleg N. személyes becsléseit tükrözik. Továbbá az Unipetrol megjegyzi, hogy a Dow állításával szemben az ügy iratai között található bizonyítékok azt mutatják, hogy nem került sor félhivatalos találkozóra 1999. november 16-án. Egész pontosan azt állítja az Unipetrol, hogy P. (Bayer) 1999. november 16-án 16 órakor elhagyta Frankfurtot (Németország). Az Unipetrol azt feltételezi, hogy ha volt egyáltalán félhivatalos találkozó, arra 1999. november 15-én este került sor. Nincs olyan dokumentum, amely azt igazolná, hogy T. ekkor jelen volt. T. csak az 1999. november 16-i hivatalos találkozón vett részt.

43 Harmadszor az Unipetrol előadja, hogy nincs bizonyíték arra, hogy 1999. november 15-től és 16-tól egységes és folytatólagos jogsértést követett el. Az Unipetrol megjegyzi, hogy a Bizottság három feltehetően 2000-ben tartott, két 2001-ben tartott és két 2002-ben tartott találkozóra helyezi a hangsúlyt. Ugyanakkor a 2000. augusztus 31-én és szeptember 1-jén Prágában, a 2000. november 30-án és december 1-jén Frankfurtban, a 2001. augusztus 30-án és 31-én Frankfurtban, valamint a 2001. november 26-án és 27-én Hamburgban (Németország) tartott találkozók kapcsán a Bizottság nem említette meg a Tavorexet. A 2002. szeptember 2-i és 3-i prágai találkozót illetően az Unipetrol előadja, hogy annak ellenére, hogy a Dwory e találkozón részt vett, a Bizottság nem állapította meg, hogy a Dwory egységes és folytatólagos jogsértésben vett részt (a megtámadott határozat 161. lábjegyzete). Az Unipetrol úgy véli, hogy a Bizottságnak vele kapcsolatban is ugyanerre a következtetésre kellett volna jutnia. Továbbá a Dow alkalmazottai által adott válaszok homályosak és kétértelműek, sőt ellentmondásosak. Végül, ami a 2002. november 28-i és 29-i londoni (Egyesült Királyság) találkozót illeti, semmilyen jogellenes megbeszélésre nem került sor. Az Unipetrol ebből arra következtet, hogy a Bizottságnak nem sikerült megállapítania, hogy a Tavorex esetében az 1999 novemberétől 2002 novemberéig tartó időszakban

egységes és folytatólagos jogsértésre került sor. A bizonyítékok minősége túl gyenge ahhoz, hogy alátámasszák a Tavorex, és ezáltal a Kaučuk, valamint az Unipetrol felelősségét.

– A Bizottság érvei

44 Előzetesen a Bizottság az ítélkezési gyakorlatra figyelemmel értelmezi a ráháruló bizonyítási terhet, és úgy véli, hogy a jelen esetben valamennyi körülmény együttesen és meggyőzően bizonyítja, hogy a Tavorex/Kaučuk, és ennélfogva az Unipetrol a megtámadott határozatban említett időszakban kartellben vett részt. Így különösen azt hangsúlyozza a Bizottság, hogy az engedékenységi közlemény keretében tett vállalati nyilatkozatok képezik a bizonyítékokat.

45 Ezt követően a Bizottság először azokat a bizonyítékokat sorolja fel, amelyek szerinte az ügy iratai között hitelt érdemlően igazolják, hogy a Tavorex részt vett a szóban forgó jogsértésben. A Bizottság különösen a Kaučukot érintő kartelltalálkozókra, valamint az 1999. szeptember 2-án és 3-án Richmond-on-Thames-ben (Egyesült Királyság) tartott találkozóra hivatkozik. Azt állítja, hogy a puszta cáfolatokon kívül semmi nem bizonyítja, hogy a Kaučuk/Unipetrol nem vett részt a kartellben. Azt sem támasztja alá semmi, hogy a Tavorex kilépett volna a kartellből. Az Unipetrol nem tagadja, hogy T. (Tavorex) valamennyi ágazati találkozón jelen volt 1999 és 2002 között. A kartelltalálkozók e hivatalos találkozók mellett zajlottak. Pontosabban a Bizottság cáfolja azokat az érveket, amelyeket az Unipetrol a megtámadott határozat (125), (141) és (155)–(159) preambulumbekezdésével kapcsolatban felhozott.

46 Másodszor azzal kapcsolatba, hogy T. (Tavorex) közvetlenül részt vett az 1999. november 15-én és 16-án tartott félhivatalos találkozón, a Bizottság hangsúlyozza, hogy az Unipetrol nem vitatta T. tartózkodási helyét az első és a második kifogásközlésre

adott válaszaiban. A Bizottság szerint az Unipetrol soha nem állította, hogy T. nem lehetett jelen a megtámadott határozatban szereplő találkozón. Ezért elfogadhatatlanok az Unipetrol azon érvei, amelyeket e tekintetben a Törvényszék előtt felhozott (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-339/04. sz., France Télécom kontra Bizottság ügyben 2007. március 8-án hozott ítéletét [EBHT 2007., II-521. o.]). Az ügy érdemével kapcsolatban a Bizottság elismeri, hogy a Dow nyilatkozatának egyes részei pontatlannak tűnnek a félhivatalos találkozó időpontját illetően (amely a Dow szerint 1999. november 16-án este volt). Ugyanakkor az ügy iratai azt igazolják, hogy a félhivatalos találkozóra az 1999. november 15-éről 16-ára virradó éjszakán került sor. A Bizottság azt is hangsúlyozza, hogy nagyon valószínű, hogy T. Frankfurtban tartózkodott 1999. november 16-át megelőző este, mivel mindig a saját tulajdonú gépkocsiját használta, amikor Prágából jött. A Bizottság előadja továbbá, hogy számos bizonyíték megerősíti azt, hogy T. jelen volt a találkozón még akkor is, ha P. (Bayer) költségszámlája nem említi T.-t a résztvevők között. Továbbá a Bizottság kiemeli, hogy a Dow T.-is megemlíti e találkozó résztvevői között. A Dow, melynek kijelentéseit a Bayer is megerősítette, azt is nyilatkozta, hogy valamennyi résztvevő, T.-t is beleértve, ármegállapodást kötött és számadatokat cserélt. N. (Dow) kézzel írott feljegyzéseiben a szóban forgó számadatok (a Kaučuk gyártóhelye, „Kralupy" miatt) a „KRA" rovat alatt voltak feltüntetve. N. és a Dow is megerősítette, hogy a „KRA" a „Kaučuk tekintetében Kralupyt" jelentette.

47 Harmadszor annak kapcsán, hogy az Unipetrol vitatja, hogy egységes és folytatólagos jogsértésről lenne szó, a Bizottság a 2000. augusztus 31-i és szeptember 1-jei prágai találkozót illetően kifejti, hogy ez alkalommal a Bizottság nem tette felelőssé a Kaučukot a kartellmegállapodás miatt, hanem a megtámadott határozatban megállapította, hogy a Dow – többek között a Kaučuk vonatkozásában – árakkal kapcsolatos információkat cserélt. A 2000. november 30-i és december 1-jei frankfurti találkozó kapcsán a Bayer nyilatkozata nem említi közvetlenül a Kaučukot mint résztvevőt. Ugyanakkor a kartell folytatódott. A 2001. augusztus 30-i és 31-i Frankfurtban tartott találkozó kapcsán a Bizottság elismeri, hogy a Kaučuk közvetlenül nem érintett, de hangsúlyozza, hogy a Dow nyilatkozata megerősíti a vádat, és a Kaučuk vitathatatlanul jelen volt a hivatalos találkozón. A 2001. november 26-án és 27-én Hamburgban tartott találkozót illetően a Bizottság azt állítja, hogy I. (Dow) elektronikus leveleiből

kitűnik, hogy a kartell általános jelleggel folytatódott. A 2002. szeptember 2-i és 3-i prágai találkozó kapcsán a Bizottság megemlíti, hogy mindenki, aki a Bayernél az ESBR-ért volt felelős, közvetlenül és egyöntetűen azzal vádolja T.-t (Tavorex), hogy ármegállapodásokban vett részt. Így különösen a Bayer (P.) tanúvallomása egy belső elektronikus levélen alapul, amely a megtámadott határozatban bizonyítékként szerepel. A 2002. november 28-i és 29-i londoni találkozót illetően a Bizottság úgy értelmezi P. nyilatkozatát, mint amely T.-re is vonatkozik. Végül semmi nem utal arra, hogy a Kaučuk/Tavorex egyértelműen távol tartotta volna magát a kartelltől.

A Törvényszék álláspontja

48 Az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértésével kapcsolatos bizonyításfelvételt illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság kötelezettsége bizonyítani az általa megállapított jogsértést, és olyan bizonyítékokat előterjeszteni, amelyek a jogilag megkövetelt módon igazolják a jogsértést megvalósító körülmények fennállását (a Bíróság C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 58. pontja, valamint a C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 86. pontja). Így a Bizottságnak pontos és egybevágó bizonyítékot kell szolgáltatnia azon szilárd meggyőződésének alátámasztására, hogy az állítólagos jogsértés megtörtént (lásd a Törvényszék T-62/98. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet [EBHT 2000., II-2707. o.] 43. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Arra is emlékeztetni kell, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vett megállapodás létezéséhez elég az, hogy az érintett vállalkozások kifejezzék az arra irányuló közös akaratukat, hogy meghatározott piaci magatartást tanúsítanak (a Bíróság 41/69. sz., ACF Chemiefarma kontra Bizottság ügyben 1970. július 15-én hozott ítéletének [EBHT 1970., 661. o.] 112. pontja, a 209/78–215/78. és 218/78. sz., Van Landewyck és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1980. október 29-én hozott ítéletének [EBHT 1980., 3125. o.] 86. pontja, valamint a Törvényszék T-7/89. sz., Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1991., II-1711. o.] 256. pontja). A bíróságban felmerülő bárminemű kételynek annak a vállalkozásnak a javát kell szolgálnia,

amely a jogsértést megállapító határozat címzettje. A bíróság tehát nem állapíthatja meg, hogy a Bizottság jogilag megkövetelt módon bizonyította a kérdéses jogsértés fennállását, amennyiben a bíróságnak még bármiféle kételye van e kérdéssel kapcsolatosan (a Törvényszék a T-38/02. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben 2005. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-4407. o.] 215. pontja).

49 Továbbá azok a tevékenységek, amelyekre a versenyellenes magatartások és megállapodások irányulnak, általában titkosan folynak le, a találkozókat titkosan tartják, továbbá az erre vonatkozó dokumentáció a legminimálisabbra szorítkozik. Ebből következik, hogy még ha a Bizottság fel is fedez olyan iratokat, amelyek kifejezetten tanúsítják a piaci szereplők közötti jogellenes kapcsolatfelvételt, e dokumentumok általában töredékesek és szórványosak, és ezért gyakran következtetésekkel kell bizonyos részleteket rekonstruálni. Ezért az esetek nagy részében a versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos egybeesésekből és ténykörülményekből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyszabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak (a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 55–57. pontja, valamint a C-403/04. P. és C-405/04. P. sz., Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. január 25-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-729. o.] 51. pontja).

50 A jelen esetben a kartelltalálkozók kapcsán (a megtámadott határozat 4.3 pontja) az Unipetrol elsősorban azt vitatja, hogy T. (Tavorex) 1999. november 15-én és 16-án Frankfurtban jogellenes megállapodásban vett részt. Az Unipetrol másodsorban pedig azt vitatja, hogy a Bizottság vele szemben felrótta, hogy 1999. november 16. és 2002. november 28. között jogsértésre került sor.

51 Előzetesen el kell utasítani a Bizottság azon érveit, amelyek az 1999. szeptember 2-án és 3-án Richmond-on-Thames-ben tartott találkozóra (a megtámadott határozat (189)–(193) preambulumbekezdése) vonatkoznak, mivel e találkozó kívül esik azon a jogsértési időszakon, amelyet a Bizottság az Unipetrol terhére rótt.

52 Az 1999. november 15-én és 16-án Frankfurtban lezajlott találkozó kapcsán a Bizottság azt állítja, hogy a Szintetikus Gumi Európai Szövetségének hivatalos találkozója mellett kartelltalálkozóra került sor „1999. november 16-án este és éjszaka" (a megtámadott határozat (212) preambulumbekezdése). E jogellenes találkozón P. (Bayer), F., N., V. (Dow), L. (Stomil), L. (EniChem) és T. (Tavorex) vett részt. Az érintett személyek először egy szálloda bárjában találkoztak, majd egy tárgyalótermet béreltek (a megtámadott határozat (202) preambulumbekezdése).

53 E tekintetben először is az ügy irataihoz csatolt bizonyítékok arra utalnak, amint azt az Unipetrol is állítja, hogy P. (Bayer) nem volt jelen 1999. november 16-án este Frankfurtban. A Bizottság elismeri ezt a tényt.

54 Másodszor meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat számos ellentmondást tartalmaz a szóban forgó jogellenes találkozó pontos időpontjával kapcsolatban. Így a Bizottság a megtámadott határozat (212) preambulumbekezdésében a Dow nyilatkozata alapján azt írja, hogy „1999. november 16-án este és éjszaka". A Bizottság a megtámadott határozat (297) preambulumbekezdésében azt is állítja, hogy a szóban forgó jogellenes találkozót „az 1999. november 15-ről 16-ra virradó éjszaka" tartották. Továbbá a megtámadott határozat 4.3.8 pontjában 1999. november 15-e és 16-a szerepel. Végül a határozat rendelkező része 1999. november 16-át határozza meg az Unipetrol jogsértésének kezdő időpontjaként.

55 Harmadszor több tárgyi bizonyíték is ellentmondást mutat a szóban forgó jogellenes találkozó feltételezett időpontjával és a Bizottság által adott egyéb lehetséges magyarázatokkal kapcsolatban. Így többek között 1999. november 15-e szerepel P. (Bayer) költségszámláján, amely a szálloda bárjában kifizetett 84,5 német márka (DEM) összegre vonatkozik. Ellenben a tárgyalóterem bérleti díjának kifizetése 436 DEM

összegben 1999. november 16-án lett rögzítve. Továbbá N. (Dow) kézzel írott feljegyzései kizárólag 1999. november 16-át említik. Végül a Dow nyilatkozata, amely a megtámadott határozat (202) preambulumbekezdésében szerepel, kimondja, hogy a jogellenes találkozóra a Szintetikus Gumi Európai Szövetségének november 16-án délelőtt tartott hivatalos találkozója után került sor.

56 Negyedszer a Bizottság nem vitatja, amint arra az Unipetrol is utal a beadványaiban, hogy T. (Tavorex) (az egyesült királysági találkozókat kivéve) gépkocsival járt a Szintetikus Gumi Európai Szövetségének találkozóira, és hogy a Prága és Frankfurt közötti útszakasz megközelítőleg öt órát vett igénybe. E feltételek mellett lehetséges, még ha esetleg nagy erőfeszítés árán is, hogy T. 1999. november 16-án reggel közvetlenül Frankfurtba ment. Az ügy irataiban szereplő bizonyítékok egyike sem cáfolja e feltételezést. A Bizottság azon érvével kapcsolatban, amely szerint elfogadhatatlan az Unipetrol arra vonatkozó kifogása, hogy T. november 15-én este jelen lett volna Frankfurtban, elegendő megállapítani, hogy az Unipetrol nem tesz mást, mint vitatja azt – a megtámadott határozat (212) preambulumbekezdéséhez képest új – feltételezést, hogy 1999. november 15-én este jogellenes találkozóra kerülhetett sor. Ezért a Bizottság érveit el kell utasítani.

57 Ötödször a Dow nyilatkozata, amely a megtámadott határozat (202) preambulumbekezdésében szerepel, azt állítja, hogy P. (Bayer), F., N., V. (Dow), L. (Stomil), L. (EniChem) és T. (Tavorex) a szálloda bárjában találkoztak, mielőtt egy tárgyalótermet béreltek. Márpedig P.-nek a kifizetett fogyasztásról szóló költségszámlája nem említi T.-t a szállodai bárban tartott találkozó résztvevői között.

58 Hatodszor N. (Dow) kézzel írott feljegyzéseit illetően bizonyos, hogy a Bizottság nem állapította meg az Unipetrol felelősségét a BR-re vonatkozó kartell kapcsán. Ezért

N. kézzel írott feljegyzéseinek BR-re vonatkozó része nem lehet bizonyító erejű az Unipetrollal szemben. N. kézzel írott feljegyzéseinek azon részét illetően, amely az ESBR-re vonatkozik, meg kell állapítani, hogy ott a kartell résztvevői mellett más, a kartellben nem részes gyártók is említésre kerültek mint egyes ügyfelek beszállítói. E sajátos körülmények között, különös tekintettel a szóban forgó jogellenes találkozó feltételezett időpontjával kapcsolatban felmerült ellentmondásokra, nem zárható ki, hogy az értékesítésekre vonatkozó becslések csupán egyes gyártók között valósultak meg, anélkül hogy pontosan meg lehetne állapítani, hogy (a Tavorex közvetítésével) részt vett-e ebben az Unipetrol.

59 A jelen eset valamennyi sajátos körülményének együttes figyelembevételével a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy kétely merül fel azzal kapcsolatban, hogy T. (Tavorex) részt vett-e az 1999. november 15-i és 16-i jogellenes találkozón Frankfurtban. E kétely az Unipetrol javára szól.

60 Az 1999. november hónapot követő találkozók kapcsán pedig nem lehet bizonyossággal megállapítani, hogy a Tavorex közvetlenül részt vett-e valamely kartelltalálkozón.

61 Így különösen a Bizottság nem említi a Tavorexet azon vállalkozások között, amelyek a 2000. augusztus 31-i és szeptember 1-jei prágai találkozó alkalmával megállapodást kötöttek (a megtámadott határozat (221) preambulumbekezdése). A 2000. november 30-i és december 1-jei frankfurti találkozó (a megtámadott határozat (222)–(225) preambulumbekezdése) kapcsán kétséges, hogy a szóban forgó megállapodás a Tavorexszel létrejöhetett W. (Bayer) gépkocsijában, különös tekintettel arra, amit a Bizottság sem vitat, hogy T. (Tavorex) a Frankfurtban tartott találkozókra saját tulajdonú gépkocsijával járt. A 2001. augusztus 30-i és 31-i találkozó kapcsán, amelyet szintén Frankfurtban tartottak (megtámadott határozat (226)–(230) preambulumbekezdése),

a megtámadott határozatban szereplő vállalati nyilatkozatok nem említik kifejezetten a Tavorexet vagy az Unipetrolt. A 2001. november 26-i és 27-i találkozó (a megtámadott határozat (231)–(237) preambulumbekezdése) vonatkozásában a Bizottság nem állapította meg különmegállapodás létrejöttét, de kijelentette, hogy a szóban forgó megállapodások eddig tartottak.

62 Ami a 2002. szeptember 2-i és 3-i prágai találkozót (a megtámadott határozat (238)–(245) preambulumbekezdése) illeti, a Bizottság által felhozott bizonyítékok első ránézésre igazolni látszanak azt, hogy jogellenes megállapodások jöttek létre. Ugyanakkor kétely merül fel azzal kapcsolatban, hogy T. (Tavorex) részt vett-e az említett jogellenes találkozón. A Bizottság következtetése ugyanis különösen a Bayer nyilatkozatán alapul, amely a megtámadott határozat (240) preambulumbekezdésében szerepel, és amelynek alapja többek között a P. által adott tájékoztatás, amely nyilatkozat szerint T. közvetlenül részt vett a szóban forgó jogellenes találkozón. Márpedig a Bayer is jelezte a megtámadott határozat (156) preambulumbekezdésében szereplő nyilatkozatában, amely szintén a P. által adott tájékoztatáson alapul, hogy T. 1996 novembere és „1999 vége" között vett részt a hivatalos találkozók mellett rendezett félhivatalos találkozókon. Tehát némi ellentmondás van a Bayer két nyilatkozata között. Ez az ellentmondás kételyt támaszt azzal kapcsolatban, hogy T. valóban részt vett-e a 2002. szeptember 2-án és 3-án Prágában tartott jogellenes találkozón. E kétely az Unipetrol javára szól.

63 Végül pedig, ami a 2002. november 28-i és 29-i londoni találkozót illeti, a Bizottság nem állapította meg, hogy ekkor jogellenes megállapodás megkötésére került volna sor az érintett vállalkozások között.

64 A jelen eset valamennyi körülményének együttes figyelembevételével a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a megtámadott határozat kartelltalálkozókra vonatkozó részében szereplő bizonyítékok a Tavorex (és így az Unipetrol) tekintetében nem elegendőek ahhoz, hogy azokból arra lehessen következtetni, hogy e vállalkozás részt vett a szóban forgó jogellenes megállapodásokban.

65 A megtámadott határozatnak a kartell ismertetésére vonatkozó részében (a megtámadott határozat 4.2 pontja) említett bizonyítékok sem vonhatják kétségbe e következtetést.

66 E tekintetben a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy még ha van is némi bizonyító erejük a megtámadott határozat 4.2 pontjában szereplő egyes bizonyítékoknak, mint például a Bayer általános nyilatkozatának a megtámadott határozat (156) preambulumbekezdésében, ezek nem elegendőek ahhoz, hogy – a kartelltalálkozókra vonatkozó előzetesen említett sajátos körülményekre, és arra a kételyre tekintettel, amely a felperes javára szól – igazolják azt az állítást, hogy az Unipetrol jogsértést követett el.

67 E körülmények összességére tekintettel, azok átfogó értékelése alapján a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a Tavorex (és így az Unipetrol) kartellben vett részt.

68 Következésképpen az Unipetrolra vonatkozó részében meg kell semmisíteni a megtámadott határozatot, anélkül hogy meg kellene vizsgálni a kereset alátámasztására felhozott többi jogalapot, különösképpen a versenyszabályok megsértése körében a megbízók és közvetítők közötti jogviszony kérdését.

A költségekről

69 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Bizottság pervesztes lett, az Unipetrol kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (első tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/F/38.638 – „butadién gumi és polimerizációs emulzióval előállított butadién-sztirol gumi”-ügy) 2006. november 29-én hozott C (2006) 5700 végleges bizottsági határozatot megsemmisíti abban a részében, amelyben az az Unipetrol a.s.-t érinti.

2) A Törvényszék az Európai Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.

Dehousse Wiszniewska-Białecka Wahl

Kihirdetve Luxembourgban, a 2011. július 13-i nyilvános ülésen.

Aláírások